TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra žemės ūkio politika – Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 – Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013 – Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 – Pluoštinės kanapės (*Cannabis sativa*) – Atsisakymas leisti pluoštines kanapes auginti hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose“

Byloje C-793/22

dėl *Curtea de Apel Alba Iulia* (Alba Julijos apeliacinis teismas, Rumunija) 2022 m. lapkričio 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. gruodžio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Biohemp Concept SRL

prieš

Direcția pentru Agricultură Județeană Alba

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, ketvirtosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot ir S. Rodin (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė R. Șereș, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. sausio 25 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Biohemp Concept SRL*, atstovaujamos *avocată* M.-E. Coman,

– Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. Antonie, E. Gane, ir L. Ghiță,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Konstantinidis, L. Radu Bouyon ir M. ter Haar,

susipažinęs su 2024 m. kovo 21 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: rumunų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (OL L 347, 2013, p. 608), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013, p. 671), taip pat SESV 35, 36 ir 38 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Biohemp Concept SRL* ir *Direcția pentru Agricultură Județeană Alba* (Albos apskrities žemės ūkio valdyba, Rumunija) (toliau – žemės ūkio valdyba) ginčą dėl pastarosios priimto sprendimo iš dalies atmesti *Biohemp Concept* pateiktą prašymą leisti auginti pluoštines kanapes.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013

3 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 347, 2013, p. 487), iš dalies pakeisto 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2393 (OL L 350, 2017, p. 15), 3 straipsnyje nustatyta:

„EŽŪFKP prisideda prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo skatindamas tvarią kaimo plėtrą visoje [Europos] Sąjungoje ir papildydamas kitas [bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP)] priemones, sanglaudos politiką ir bendrą žuvininkystės politiką. Jis prisideda prie Sąjungos žemės ūkio sektoriaus plėtros, kad jis teritorijos ir aplinkos požiūriu būtų labiau subalansuotas, nekenkiantis klimatui ir atsparesnis jo kaitai ir konkurencingesnis bei inovatyvesnis. Jis taip pat prisideda prie kaimo vietovių plėtros.“

4 Reglamento Nr. 1305/2013 17 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Parama pagal šią priemonę teikiama materialiosioms ir (arba) nematerialiosioms investicijoms:

a) kuriomis gerinami bendri žemės ūkio valdos rezultatai ir tvarumas;

b) kurios yra susijusios su SESV I priede nurodytų žemės ūkio produktų arba medvilnės, išskyrus žuvininkystės produktus, perdirbimu, rinkodara ir (arba) plėtojimu; gamybos proceso rezultatas gali būti produktas, kuris nėra nurodytas tame priede; jeigu parama teikiama finansinių priemonių forma, žaliava taip pat gali būti produktas, kuris nėra nurodytas tame priede, su sąlyga, kad investicijomis padedama siekti vieno ar daugiau Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų;

c) kurios yra susijusios su žemės ūkio ir miškininkystės plėtros, modernizavimo ar pritaikymo infrastruktūra, įskaitant prieigą prie ūkių ir miško žemės, žemės konsolidavimą ir gerinimą, energijos ir vandens tiekimą bei taupymą; arba

<…>“

Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013

5 Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje numatyta:

„Plotai, naudojami kanapėms auginti, laikomi reikalavimus atitinkančiais hektarais tik tuo atveju, jei auginamų veislių kanapėse tetrahidrokanabinolio kiekis sudaro ne daugiau kaip 0,2 %.“

6 Šio reglamento 35 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, [Europos] Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl išmokų skyrimo nustatant reikalavimą, kad būtų naudojama tam tikrų kanapių veislių sertifikuota sėkla, ir kanapių veislių nustatymo bei 32 straipsnio 6 dalyje nurodyto jose esančio tetrahidrokanabinolio kiekio tikrinimo tvarkos nustatymo taisyklių.“

Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013

7 Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šiuo reglamentu nustatomas bendras žemės ūkio produktų – Sutarčių I priede išvardytų visų produktų, išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus, kaip apibrėžta Sąjungos teisės aktuose dėl bendro žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, rinkų organizavimas.

2. 1 dalyje apibrėžti žemės ūkio produktai suskirstomi į šio reglamento I priedo atitinkamose dalyse išvardytus šiuos sektorius:

<…>

h) linų ir kanapių, VIII dalis;

<…>“

8 To reglamento 189 straipsnis „kanapių importas“ suformuluotas taip:

„1. Toliau nurodyti produktai gali būti importuojami į Sąjungą tik tuo atveju, jei laikomasi šių sąlygų:

a) žaliavinės sėjamosios [pluoštinės] kanapės, kurių KN kodas yra 5302 10 00, atitinka Reglamento [Nr. 1307/2013] 32 straipsnio 6 dalyje ir 35 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas;

b) su sėjai skirtų kanapių rūšių sėklomis, kurių KN kodas yra ex 1207 99 20, pateikiami įrodymai, kad atitinkamos kanapių rūšies tetrahidrokanabinolio kiekis neviršija kiekio, nustatyto pagal Reglamento [Nr. 1307/2013] 32 straipsnio 6 dalį ir 35 straipsnio 3 dalyje;

c) ne sėjai skirtas kanapių sėklas, kurių KN kodas yra 1207 99 91, importuoja tik valstybės narės įgalioti importuotojai, siekiant užtikrinti, kad tokios sėklos nebūtų skirtos sėjai.

2. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio griežtesnėms nuostatoms, kurias valstybės narės yra priėmusios pagal SESV ir laikydamosi įsipareigojimų pagal [Pasaulio prekybos organizacijos (PPO)] susitarimą dėl žemės ūkio.“

9 Reglamento Nr. 1308/2013 I priede „1 straipsnio 2 dalyje nurodytų produktų sąrašas“, konkrečiai – VIII dalyje, prie KN 5302 kodo nurodytos „Sėjamosios kanapės *(Cannabis sativa L.*), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)“.

Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 639/2014

10 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 639/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės, ir iš dalies keičiamas to reglamento X priedas (OL L 181, 2014, p. 1), iš dalies pakeisto 2018 m. vasario 28 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2018/707 (OL L 119, 2018, p. 1), 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Taikant Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalį, kanapėms auginti naudojamų plotų atitiktis reikalavimams nustatoma atsižvelgiant į tų metų, už kuriuos skiriama išmoka, kovo 15 d. pagal [2002 m. birželio 13 d. Tarybos] direktyvos [2002/53/EB dėl bendrojo žemės ūkio augalų veislių katalogo (OL L 193, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 36 t., p. 281)] 17 straipsnį paskelbtame „Bendrajame žemės ūkio augalų rūšių veislių kataloge“ pateiktų veislių sėklos naudojimą. <…>

2. Valstybės narės nustato Δ9-tetrahidrokanabinolio (toliau – THC) kiekio nustatymo kanapių veislėse sistemą ir gali taikyti III priede nustatytą metodą.

<…>“

Rumunijos teisė

Įstatymas Nr. 18/1991

11 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 1991 m. vasario 19 d. *Legea Nr. 18/1991 a fondului funciar* (Įstatymas Nr. 18/1991 dėl žemės nuosavybės) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 1, 1998 m. sausio 5 d.) 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Pagal paskirtį žemė yra:

a) žemės ūkio paskirties žemė, t. y.:

– dirbama žemės ūkio paskirties žemė – ariamoji žemė, vynuogynai, sodai, vynmedžių sodai, medelynai, apynynai ir šilkmedynai, ganyklos, žolynai, šiltnamiai, fotovoltiniai šiltnamiai, lysvės ir kiti panašūs plotai,

– miško želdinių plotai, jeigu juose neatliekama miškininkystės darbų, miškingos ganyklos,

– plotai, kuriuose yra žemės ūkio ir gyvulininkystės paskirties statinių, žuvininkystės įrenginių ir dirvožemio gerinimo įrenginių, kaimo kelių tinklo kelių (techninių ir ūkininkavimo kelių), platformų ir sandėlių, kurie naudojami žemės ūkio gamybai,

– nederlingi plotai, kurie gali būti sutvarkyti ir naudojami žemės ūkio gamybai.“

Įstatymas Nr. 339/2005

12 2005 m. lapkričio 29 d. *Legea Nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope* (Įstatymas Nr. 339/2005 dėl narkotinių ir psichotropinių augalų, medžiagų ir preparatų teisinio režimo) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 1095, 2005 m. gruodžio 5 d.) 12 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Leidimus turintys narkotinių kanapių ir opijinių aguonų augintojai privalo turimą žemę užsėti tik veislių, įregistruotų *Catalogul oficial al soiurilor și hibrizilor de plante de cultură din România* (Rumunijos oficialusis kultūrinių augalų veislių ir hibridų katalogas) arba Europos [Sąjungos] kataloguose, sėklomis, išaugintomis Žemės ūkio, miškininkystės ir kaimo plėtros ministerijos įgaliotų įstaigų, pasitelkiant teritorines sėklų kontrolės ir sertifikavimo institucijas.“

Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarka

13 2006 m. gruodžio 22 d. *Hotărârea Nr. 1915 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii Nr. 339/2005* (Sprendimas Nr. 1915 dėl Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 18, 2007 m. sausio 11 d.) (toliau – Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarka) 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Siekdami gauti leidimą auginti augalus, kurių sudėtyje yra narkotinių ir psichotropinių medžiagų, skirtus naudoti pramonės ir (arba) mitybos sektoriuose, mokslo ar technikos srityje arba sėkloms gaminti, augintojai turi pateikti paraišką žemės ūkio valdyboms apskričių arba Bukarešto miesto [Rumunija] lygmeniu. Prie paraiškos, atsižvelgiant į leidimo tikslą, turi būti pridedami šie dokumentai (originalai ir kopijos):

<…>

b) nuosavybės teisę įrodantis dokumentas, protokolai ir (arba) pažymėjimai ar kiti dokumentai, pagrindžiantys teisėtą žemės ūkio paskirties žemės ploto naudojimą;

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

14 2021 m. sausio 14 d. *Biohemp Concept* žemės ūkio valdybai pateikė prašymą išduoti leidimą auginti pluoštines kanapes 0,54 hektaro plote.

15 2021 m. sausio 27 d. ši valdžios institucija išdavė prašomą leidimą 0,50 hektaro plotui ir tą pačią dieną *Biohemp Concept* informavo, kad 0,04 hektaro plotas, kuriam nesuteiktas leidimas, yra ne žemės ūkio paskirties žemė, o augalininkystės ir gyvulininkystės paskirties statinys, kuris neatitinka Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarkos 4 straipsnio 5 dalies b punkte nustatytų sąlygų.

16 *Biohemp Concept* tai valdžios institucijai pateikė skundą dėl atsisakymo išduoti leidimą ir pareiškė, kad to skundo pateikimo momentu aptariamas statinys buvo naudojamas kaip uždara patalpa augalams auginti, kaip nurodyta 2021 m. vasario 3 d. Pianu (Rumunija) savivaldybės išduotoje pažymoje. Ji pripažino, kad iš pradžių tai buvo augalininkystės ir gyvulininkystės paskirties statinys.

17 2021 m. vasario 17 d. žemės ūkio valdyba atmetė tą skundą.

18 2021 m. balandžio 13 d. *Biohemp Concept* pareiškė ieškinį *Tribunalul Alba* (Albos apygardos teismas, Rumunija). Grįsdama ieškinį ji, be kita ko, nurodė, kad žemės ūkio valdybos atsisakymas išduoti leidimą 0,04 hektaro plotui iš esmės grindžiamas siauru ir dėl to klaidingu sąvokos „žemės ūkio paskirties žemės plotas“ aiškinimu pagal Rumunijos teisės aktus, nes ta sąvoka apima žemės ūkio ir gyvulininkystės paskirties statinius ar įrenginius, kurie naudojami žemės ūkio gamybai.

19 *Tribunalul Alba* (Albos apygardos teismas, Rumunija) nusprendė, kad *Biohemp Concept* ieškinys yra nepagrįstas, nes 0,04 hektaro plotas, kuriame yra pramoniniai ir administraciniai žemės ūkio ir gyvulininkystės paskirties pastatai, savaime netenkina Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarkos 4 straipsnio 5 dalies b punkte nustatytų sąlygų. Tie pastatai negali būti prilyginti „žemės

ūkio paskirties žemės plotui“, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą, nes Rumunijos teisės akto leidėjo siekis buvo leisti auginti augalus, kurių sudėtyje yra narkotinių ir psichotropinių medžiagų, skirtus naudoti pramonės ir mitybos sektoriuose, medicinos, mokslo ar technikos srityje arba sėklų gamybai tik dirbamoje žemės ūkio paskirties žemėje, kaip apibrėžta Įstatyme Nr. 18/1991.

20 Dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo *Biohemp Concept* pateikė apeliacinį skundą *Curtea de Apel Alba Iulia* (Alba Julijos Apeliacinis teismas, Rumunija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

21 Pasak *Biohemp Concept*, sąvoka „žemės ūkio paskirties žemės plotas“, kaip tai suprantama pagal Įstatymo Nr. 339/2005 įgyvendinimo tvarką, negali būti aiškinama taip, kad leidimas auginti tam tikrus augalus, kurių sudėtyje yra narkotinių ir psichotropinių medžiagų, gali būti išduodamas tik auginimui žemės ūkio paskirties plotuose siaurąja prasme. Atvirkščiai, ta nuostata turi būti suprantama kaip reiškianti žemės ūkio paskirties žemę. Jeigu pluoštinės kanapės, kuriose THC koncentracija neviršija teisės aktuose nustatytos 0,2 % ribos, auginamos uždarose patalpose, gali būti išauginti augalai, kuriuose kanabidiolio koncentracija yra 12–14 %, o laukuose auginamose pluoštinėse kanapėse ta koncentracija neviršija 1 %.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl klausimo, ar nacionalinės teisės aktai, kuriais ribojamas leidimo auginti pluoštines kanapes (*Cannabis sativa*) išdavimas, jei tie augalai auginami hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose, yra suderinami su Sąjungos teise.

23 Šiomis aplinkybėmis *Curtea de Apel Alba Iulia* (Alba Julijos apeliacinis teismas, Rumunija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar reglamentus [Nr. 1307/2013] ir [Nr. 1308/2013], taip pat SESV 35, 36 ir 38 straipsnius reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis draudžiama pluoštines kanapes *(Cannabis sativa*) auginti tinkamose uždarose patalpose įrengtose hidroponinio auginimo sistemose?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumo

24 Rumunijos vyriausybė ginčija prejudicinio klausimo priimtinumą tiek, kiek jis susijęs su SESV 35, 36 ir 38 straipsnių aiškinimu.

25 Kiek tai susiję su SESV 35 ir 36 straipsnių aiškinimu, ši vyriausybė pažymi, viena vertus, kad remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą negalima aiškiai suprasti, ar *Biohemp Concept* prašo išduoti leidimą auginti pluoštines kanapes hidroponiniu būdu, turėdama tikslą jas eksportuoti į kitas valstybes nares, ir, kita vertus, kad tarp pagrindinėje byloje taikomo nacionalinio reglamentavimo ir šių nuostatų nėra ryšio.

26 Primintina, kad SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, suteikianti Teisingumo Teismui galimybę pateikti nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną priimti sprendimams pastarųjų teismų nagrinėjamose bylose. Šitaip teismams bendradarbiaujant, pagrindinę bylą nagrinėjantis

nacionalinis teismas, kuris vienintelis tiksliai žino ginčą sukėlusias faktines aplinkybes ir kuris turi prisiimti atsakomybę už būsimą teismo sprendimą, privalo įvertinti tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Taigi, jeigu pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės aiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą (2023 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *mBank (Vartotojo pareiškimas)*, C-140/22, EU:C:2023:965, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

27 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas negali priimti sprendimo dėl prejudicinio klausimo, kai akivaizdu, jog nacionalinio teismo prašomas Sąjungos teisės normos išaiškinimas visiškai nesusijęs su jo nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2024 m. vasario 29 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Tarpusavio pasitikėjimas perdavimo atveju)*, C-392/22, EU:C:2024:195, 84 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

28 Šiuo atveju Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje reikalaujama, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą būtų „trumpai išdėstomas ginčo dalykas ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiančio teismo nustatytos reikšmingos faktinės aplinkybės ar bent jau išdėstomi faktai, kuriais grindžiami klausimai“, „pateikiamas nacionalinių nuostatų, kurios nagrinėjamu atveju galėtų būti taikomos, turinys ir prireikus reikšminga nacionalinė teismų praktika“, taip pat „išdėstomos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų bei pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų“.

29 Vis dėlto nagrinėjamu atveju prašyme priimti prejudicinį sprendimą aiškiai ir pakankamai tiksliai nenurodyta, dėl kokių priežasčių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti reikia išaiškinti SESV 35 ir 36 straipsnius.

30 Tame prašyme taip pat neišdėstytos pakankamai konkrečios priežastys, kuriomis grindžiamas prejudicinis klausimas, kiek tai susiję su SESV 35 ir 36 straipsniais.

31 Taigi tiek, kiek prejudicinis klausimas susijęs su SESV 35 ir 36 straipsnių išaiškinimu, jis yra nepriimtinas.

32 Dėl SESV 38 straipsnio išaiškinimo Rumunijos vyriausybė teigia, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą nepateikta reikiama informacija, kuria remdamasis Teisingumo Teismas galėtų pateikti tai nuostatai aiškinti naudingą atsakymą.

33 Reikia pažymėti, kad SESV 38 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Sąjunga nustato ir įgyvendina bendrą žemės ūkio ir žuvininkystės politiką, o jo 3 dalyje, – kad produktai, kuriems taikomos 39–44 straipsnių nuostatos dėl žemės ūkio ir žuvininkystės, yra išvardyti SESV I priede pateiktame sąraše. To priedo 57 skirsnyje nurodytos sėjamosios kanapės *(Cannabis sativa)*, žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą).

34 SESV 39 straipsnyje nustatyti BŽŪP tikslai.

35 Kadangi Reglamente Nr. 1308/2013, kaip galima teigti remiantis jo 1 straipsnio 1 dalimi, nustatomas tame priede išvardytų produktų bendras rinkų organizavimas (BRO), o jo 189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad žaliavinės pluoštinės kanapės gali būti importuojamos į Sąjungą tik tuo atveju, jei atitinka būtent Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje ir 35 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas, tie reglamentai turi būti aiškinami atsižvelgiant į SESV 38 ir 39 straipsnius.

36 Taigi tiek, kiek prejudicinis klausimas susijęs su SESV 38 straipsnio išaiškinimu, jis yra priimtinas.

Dėl esmės

37 Pateiktu klausimu prašymą priimti prejudicinį pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Sąjungos teisė dėl BŽŪP turi būti aiškinama taip, kad pagal ją neleidžiama drausti valstybėje narėje auginti pluoštines kanapes (*Cannabis sativa*) hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose.

38 Iš pradžių reikia pažymėti, kad, kaip išvados 69 punkte nurodė generalinis advokatas, hidroponinė sistema yra auginimo sistema, kai augalo šaknys aprūpinamos vandenyje ištirpintu mitybiniu tirpalu, kuriame yra cheminių medžiagų, reikalingų vystytis augalams, kurie gali augti vandeninėje terpėje be dirvožemio.

39 Kaip galima teigti remiantis Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsniu, pluoštinių kanapių auginimui taikomas tame reglamente žemės ūkio produktams nustatytas BRO.

40 Konkrečiai kalbant apie pluoštinių kanapių auginimą hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose, reikia pažymėti, jog tame reglamente nėra aiškiai nustatyta, kad tokios auginimo sistemos nepatenka į jo taikymo sritį. Beje, atsižvelgiant į tai, kiek naudojant tokias sistemas galima pasiekti 39 straipsnio 1 dalyje nustatytų BŽŪP tikslų, Reglamentas Nr. 1308/2013 negali būti aiškinamas taip, kad šios sistemos netiesiogiai ir apskritai nepatenka į jame nustatytą BRO taikymo sritį.

41 Kaip galima teigti remiantis suformuota jurisprudencija, kai tam tikroje srityje taikomas reglamentas dėl BRO, valstybės narės turi pareigą susilaikyti nuo priemonių, galinčių pakenkti tokiam organizavimui arba nuo jo nukrypti. Su BRO taip pat nesuderinamos teisės normos, trukdančios jam gerai veikti, net jeigu atitinkamos srities šis organizavimas išsamiai nereglamentuoja (2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė*, C-2/18, EU:C:2019:962, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Suformuotoje jurisprudencijoje taip pat nustatyta, kad BRO grindžiamas atviros rinkos principu, t. y. į rinką veiksmingos konkurencijos sąlygomis gali laisvai patekti kiekvienas gamintojas (2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Taigi reikia išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas atsisakymas išduoti leidimą pluoštines kanapes auginti hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose pažeidžia Reglamente Nr. 1308/2013 nustatytą BRO, kuris taikomas žaliavinėms pluoštinėms kanapėms (*Cannabis sativa*). Konkrečiai kalbant, reikia patikrinti, ar toks atsisakymas riboja hidroponinio auginimo sistemas uždarose patalpose naudojančių ūkininkų galimybes veiksmingos konkurencijos sąlygomis patekti į pluoštinių kanapių rinką.

44 Kaip per teismo posėdį pažymėjo Komisija (kiti jo dalyviai jai neprieštaravo) ir kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 74–77 punktuose, dėl tokios auginimo sistemos gali gerokai padidėti derlingumas, sunaudota mažiau vandens išteklių, sumažėti auginti reikalingų žemės plotų apimtis dėl per tam tikrą laiką nuimamų kelių derlių, būti mažesnė priklausomybė nuo klimato, palyginti su auginimu laukuose, taip pat sumažėti kenkėjų poveikis.

45 Taigi dėl šių savybių tokia auginimo sistema gali atitikti daug SESV 39 straipsnio 1 dalyje nustatytų BŽŪP tikslų, būtent nurodytų, pirma, šios nuostatos a punkte, t. y. „didinti žemės ūkio našumą skatinant technikos pažangą bei užtikrinant racionalią žemės ūkio gamybos plėtotę ir kuo geresnį gamybos veiksnių, ypač darbo jėgos, panaudojimą“, antra, tos nuostatos d punkte, t. y. „garantuoti pakankamą tiekimą“, ir, trečia, tos pačios nuostatos e punkte, t. y. „užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas“.

46 Kaip Komisija taip pat pažymėjo per teismo posėdį, dėl tokių savybių investicijoms į pluoštinių kanapių auginimą hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose gali būti teikiama Reglamento Nr. 1305/2013 17 straipsnyje nurodyta pagalba.

47 Taigi dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo atsisakymo išduoti leidimą iš rinkos išstumiami pluoštinių kanapių augintojai, kurie naudoja uždaras hidroponines sistemas. Aptariamas atsisakymas gali pažeisti konkurencinius santykius ir neleisti tam tikriems ūkininkams, kaip antai *Biohemp Concept*, naudotis tomis sistemomis, kuriomis siekiama užtikrinti optimalų gamybos veiksnių panaudojimą ir kurios taip sudaro galimybę padidinti pluoštinių kanapių derlingumą (pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 21 punktą).

48 Šių ūkininkų patiriama nepalanki konkurencinė padėtis pasižymi tuo, kad dėl aptariamo draudimo jie gali netekti galimybės reikalauti pagal BŽŪP numatytą pagalbą taikyti investicijoms į tokias sistemas.

49 Tokiomis aplinkybėmis ir, nesant reikalo nagrinėti, ar Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje, į kurią daroma nuoroda Reglamento Nr. 1308/2013 189 straipsnyje, vartojama sąvoka „plotai“ taikoma pluoštinių kanapių auginimui hidroponiniu būdu uždarose patalpose, reikia nuspręsti, kad priemonė, kuri draudžia auginti pluoštines kanapes hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose ir kuri taikoma atsisakius išduoti pagrindinėje byloje aptariamą leidimą, pažeidžia tame reglamente nustatytą BRO, nebent ta priemonė būtų pagrįsta tame BRO nustatytu bendrojo intereso tikslu, kuris yra viršesnis už šio sprendimo 45 punkte nustatytus tikslus.

50 Beje, jei tokia priemonė negali būti pagrįsta tame BRO nustatytu bendrojo intereso tikslu ir dėl to jį pažeidžia, tam tikrais atvejais ji vis dėlto gali būti taikoma. Šiuo klausimu reikia priminti, kad BRO nustatymas nekliudo valstybėms narėms taikyti nacionalinių normų, kuriomis siekiama kito bendrojo intereso tikslo, nei siekiama tuo BRO, net jei šios normos gali daryti poveikį vidaus rinkos veikimui aptariamame sektoriuje (žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė*, C-2/18, EU:C:2019:962, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

51 Remiantis proporcingumo principu, kiekvienu iš šio sprendimo 49 ir 50 punktuose nurodytu atveju priemonė turi būti tinkama ja siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė*, C-2/18, EU:C:2019:962, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

52 Rumunijos vyriausybė teigia, viena vertus, kad draudimu auginti pluoštines kanapes hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose siekiama tikslo apsaugoti visuomenės sveikatą, nes, remiantis įvairiomis mokslinėmis analizėmis, ši auginimo sistema kelia pavojų, kad taip auginamuose pluoštinių kanapių augaluose bus viršyta Reglamento
Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje numatyta THC kiekio riba, ir, kita vertus, kad taikant tokią auginimo sistemą šios medžiagos kiekio neįmanoma veiksmingai patikrinti nei prieš, nei po tų augalų derliaus nuėmimo.

53 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1308/2013 189 straipsnio 1 dalį žaliavinės pluoštinės kanapės, kurių kodas yra KN 5302 10 00, gali būti importuojamos į Sąjungą tik tuo atveju, jeigu atitinka būtent Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalies ir 35 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

54 Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad plotai, naudojami pluoštinėms kanapėms auginti, laikomi tame reglamente nustatytus reikalavimus atitinkančiais hektarais tik tuo atveju, jei auginamų veislių kanapėse THC kiekis sudaro ne daugiau kaip 0,2 %.

55 Remiantis šiais duomenimis, darytina išvada, kad, kalbant apie pluoštinių kanapių auginimą, Sąjungos teisės aktų leidėjas ypatingą dėmesį skyrė visuomenės sveikatos apsaugos tikslui. Nors šis bendrojo intereso tikslas iš tikrųjų turi būti palygintas su šio sprendimo 45 punkte primintais BŽŪP tikslais (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 28 punktą), vis dėlto remiantis Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatyta THC kiekio 0,2 % riba galima teigti, kad visuomenės sveikatos apsaugos tikslas turi būti viršesnis už tuos kitus tikslus, jei paaiškėtų, kaip teigia Rumunijos vyriausybė, jog ta riba lengviau viršijama tais atvejais, kai pluoštinės kanapės auginamos hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose, ir, beje, kad yra pernelyg sudėtinga kontroliuoti, kaip laikomasi tos ribos, kai pluoštinės kanapės auginamos minėtose sistemose.

56 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, remiantis atsargumo principu, tais atvejais, kai kyla netikrumas dėl pavojaus žmonių sveikatai buvimo ar rimtumo, valstybės narės turi turėti galimybę imtis apsaugos priemonių, nelaukdamos, kol šis pavojus bus visiškai įrodytas. Konkrečiai kalbant, valstybės narės turi turėti galimybę imtis bet kokių priemonių, kurios kuo labiau sumažintų pavojų sveikatai (2023 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Nordic Info*, C-128/22, EU:C:2023:951, 79 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

57 Tiesa, nustatydamos ribojamąsias priemones dėl visuomenės sveikatos priežasčių valstybės narės turi gebėti tinkamai įrodyti, kad atliko atitinkamų priemonių tinkamumo, būtinumo ir proporcingumo analizę, ir pateikti bet kokią kitą jų argumentus pagrindžiančią informaciją. Vis dėlto tokia įrodinėjimo našta negali būti tokia didelė, kad apimtų kompetentingų nacionalinių institucijų pareigą aiškiai įrodyti, jog tomis pačiomis sąlygomis nebuvo jokios kitos galimos priemonės įgyvendinti šį teisėtą tikslą (2023 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Nordic Info*, C-128/22, EU:C:2023:951, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

58 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją vertinti pagrindinės bylos faktines aplinkybes, privalo, pirma, įvertinti, ar Rumunijos vyriausybės pastabose nurodytos mokslinės analizės įrodo, kad kyla netikrumas dėl padidėjusio pavojaus, jog „Bendrajame žemės ūkio augalų rūšių veislių kataloge“ paskelbtų veislių pluoštinių kanapių augaluose bus viršyta Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje nustatyta THC kiekio riba dėl to, kad tų veislių kanapės auginamos hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose.

59 Antra, dėl draudimo pluoštines kanapes auginti hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose tinkamumo visuomenės sveikatos apsaugos tikslui pasiekti reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, tokia ribojamoji priemonė, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, gali būti laikoma tinkama siekiamam visuomenės sveikatos apsaugos tikslui užtikrinti, tik jeigu ja iš tikrųjų norima tą tikslą pasiekti ir ji įgyvendinama nuosekliai ir sistemingai (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

60 Nors neginčijama, kad tokios pluoštinių kanapių auginimo sistemos draudimas pašalina bet kokį pavojų pluoštinių knapių augaluose viršyti Reglamento Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje nustatytą THC kiekio ribą ir taip juo iš tikrųjų siekiama visuomenės sveikatos apsaugos tikslo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės nustatyti, ar, kaip teigia *Biohemp Concept*, kitose Rumunijos apskrityse nei Alboje leidžiama tą sistemą naudoti, nes tai pakenktų nuosekliam ir sistemingam to tikslo įgyvendinimui.

61 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į SESV 39 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus BŽŪP tikslus ir gerą BRO veikimą, turės išnagrinėti, ar, kaip priminta šio sprendimo 51 punkte, draudimas auginti pluoštines kanapes hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose neviršija to, kas būtina iškeltam visuomenės sveikatos apsaugos tikslui pasiekti. Šis draudimas turi būti laikomas viršijančiu tai, kas reikalinga, jeigu visuomenės sveikatos apsaugos tikslas gali būti taip pat veiksmingai apsaugotas mažiau ribojančiomis priemonėmis (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 40 ir 41 punktus).

62 Šiuo tikslu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti, be kita ko, ar hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose auginamų pluoštinių kanapių augaluose esančio THC kiekio patikrinimai vietoje, atliekami taip dažnai ir tokia tvarka, kokios galima pagrįstai tikėtis iš kompetentingos institucijos, sudaro sąlygas pasiekti visuomenės sveikatos apsaugos tikslą taip pat veiksmingai, kaip draudimas tokiose sistemose auginti pluoštines kanapes.

63 Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Sąjungos teisė dėl BŽŪP turi būti aiškinama taip, kad pagal ją leidžiama uždrausti valstybėje narėje auginti pluoštines kanapes (*Cannabis sativa*) hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose, jeigu tas draudimas yra tinkamas siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą ir jeigu, atsižvelgiant į BŽŪP tikslus ir gerą BRO veikimą, juo neviršijama tai, kas būtina visuomenės sveikatos apsaugos tikslui pasiekti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisė dėl bendros žemės ūkio politikos turi būti aiškinama taip, kad pagal ją leidžiama uždrausti valstybėje narėje auginti pluoštines kanapes (*Cannabis sativa*) hidroponinio auginimo sistemose uždarose patalpose, jeigu tas draudimas yra tinkamas siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos apsaugą ir jeigu, atsižvelgiant į bendros žemės ūkio politikos tikslus ir gerą bendro rinkų organizavimo veikimą, juo neviršijama tai, kas būtina visuomenės sveikatos apsaugos tikslui pasiekti.

Parašai.